

საქართველო

პარასკევი 26 ივნისი 1915 წ.

წ. I
წმინდა გიორგი
წმინდა გიორგი

№ 114 ყოველდღიური საკომლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი № 114

ტელეფონი № 76.

„სამშობლო დედის ძეგლი, არ გაიცვლება სხვაზედა, ორივე ტკბილია ძმობილო, მირჩვენის ორსავე თვალზედა, რაგორც უფალი, სამშობლოც ერთია ქვეყანაზედა“

ტელეფონი № 76.

გულ დათუთქულნი ქირისუფალნი: კენია მარამ ოკროპირის ასული ჩიქოვანისა, კენია ეკატერინე ალექსანდრეს ასული ჩიქოვანისა, ეკატერინე ლევანის ასული მამარდაშვილისა, თავადი იასონ ვარდბუღლისძე ჩიქოვანი, ოკროპირ ივანეს ძე მამარდაშვილი და გიგო კოკას ძე ჩიქოვანი მშუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ გარდაცვალებას: პირველი დაუფიწყარი შვილისა, უკანასკნელი საყვარელი ძმისა და დანარჩენი ძვირფასი შვილის-შვილისა

გალაქტიონ (გალაკო) ჭოჭიას ძის ჩიქოვანისას.

დასაუფლებელს ღვე დანიშნულია პარასკევი 26 ივნისს, ნაშუადღევს სამ საათზე, კომა, საკუთარი სახლი.

2-2-491

ქუთაისის ქართული გიმნაზია ამით ახსადებს, რომ მომავალი სასწავლო წლისათვის თავისუფალი ვაკანსიები მხოლოდ I და II განყოფილებაში იქნება

(მოსამზადებელ კლასებს სპეციალური განყოფილება აქვს და ასევე სპეციალური განყოფილება უდრის ძველ II განყოფილებას).

სწავლის გადასახლად მომავალი წლისათვის დადგენილია: მოსამზადებელ კლასებში—ვიდი თუმანი, ხოლო გიმნაზიის კლასებში—რვა თუმანი და ამ გადასახადის ნახევარი წლის ხვედრი ფული სწავლის დაწყებისთანავე უნდა შეიტანონ. ხელახალი კვამენებისათვის მოსწავლეები 20 აგვისტოს უნდა გამოცხადდნენ, ხოლო მისაღებად კვამენებისათვის (1 და 2 განყოფილებაში)—25 აგვისტოს.

3-1

მუშაობს ხრამის მადნეული წყლის ქ. ურსულაძეების სამკურნალო.

ა ბ ა ნ ო.

ახანა მდებარეობს მდებარეობს შემეხულ მთის ჰეარზე და, როგორც ნამდვილ გამოიკვას, კურნავს მრავალ სხვადასხვაგვარ ავთმყოფობას: ქარებს (რევმატიზმს) სხვადასხვაგვარ მეწეებს, სეუმწეობებს, ნერვების სისუსტეს, ჩაღლილ ცივებს (მადანას), კუჭის ტკივილს, ვენერულ ავთმყოფობას, ეგზემას, სისიფუნს და სხვა. წყალი მიადება ცივი და თბილი. სრესადში ამოღებულ მუღმივი კეიში, სადაც მსურველს შეუძლია მამართოს დარბევისათვის, არის სეუთას საკუთარი ვანები, სეუთა ბინა და სასმელ-საჭმელი. ფასები უფაქედრეუბ ძლიერ ზომიერია. ახანა მდებარეობს სადგურ „სენია ვადში“. სრესადში სადგურთა მატარებლის გასაჩერებლათ, სადგურთან 150 სეუთა ბინაა. ქუთაისის სადგურზე მოთხოვრებთ ბაღეუთები სადგურ სრესადის „სენია ვადში“ ქუთაისიდან მატარებელი გადის დღის შუადღის ნახევარზე, დასრულებას სადგომით

გაბრიელ იოსების ძე იქიმი გოკიელის ელმობრონისა და სინათლის კაბინით.

შინაგანი ნევრებისა და ვენერულ ავთმყოფობების მიღება დღის 9-12 საათ. საღ. 9-8 საათ. ალექსანდრეს ქუჩა, საკუთარი სახლი.

დოქტორი მედიცინისა, პრივატ დოცენტი ვარლამ პავლეს ძე იოსების ძე

8 მისილდან მიიღებს ავთმყოფობების დღის 8 საათიდან ნაშუადღევს 2 საათამდის და ნაშუადღევს 5 საათიდან საღამოს 8 საათამდის. გამოხატვის ქუჩა, მისეუფადის სახლი, ხრამის პირდაპირ № 6.

ექიმი რელიგიონი დაბრუნდა და განაახლა ავთმყოფობების (ქირურგიული და ქალურ ავთმყოფობა) მიღება თავის ძველ ბინაზე.

ავთმყოფობების მიღება—დღის 12 საათიდან 2 საათამდის.

ელეგტრო „რადიუმი“ თეატრი

საზავსულო ფინობაში.

ხუთშაბათიდან, 25 ივნისიდან, ნახევრები იქნება სენსაციური სურათი ცირკის ცხოვრებიდან

საუნიველზის არენაზე.

დრამა 4 ნაქილ. დადგმულია „ნარდისის“ ფაფილ-ტეატრის ალ. ლინდის მიერ. ეს სურათი დღის წარმეტებით იქნა დადგმული მსსკაფს, პეტროგრადსა და პეტროში.

იყიდავა მამული

ზომით 1020 ოსკუთხე სეუნი, 1 მინი და 2 ნის სხ. ლით, ინეინის ქუჩაზე, უფასო-სასწავლებლის ახლოს. პარობების გაგება იქვე შეიძლება. 5-2-493

ოვის დღიური.

დღევანდელი დებეების მიხედვით შესაძენევი ცვლილება არ მომხდარა. მთელ ამ კომბანიაში უმთავრესი ყურადღების ღირსი რუსეთის ასპარეზია. აქ მომხდარი ბრძოლები გადასწყვეტს ბრძოლის მთელ ბედ-ღობას. ამიტომაცაა, რომ გერმანელები ამ ფრონტს უმთავრეს ყურადღებას აქცევენ და სცდილობენ ოპერაციები რაც შეიძლება მალე დაასრულონ, რადგანაც დროს გერმანელებისთვის დიდი მნიშვნელობა აქვს.

ამისათვის ისინი ეძებენ ისეთ ადგილს, სადაც რუსები იძულებული იქნებიან ბრძოლა მიიღონ. ასეთ ადგილათ გერმანელებს ამ ქამათ ლიუბლინ-ხოლომის ხაზი მიაჩნიათ და სწორეთ 21 ივნ. აქ მოიტანეს გერმანელებმა იერიში, ტელეგრაშიდან სინანს, რომ გერმანელები აქ დამარცხდნენ.

გერმანელების ბრძოლის პირი დღეს წარმოადგენს უსწორ-მასწორ ხაზს და ამისთვის ისინი სცდილობენ ამ ხაზის გასწორებას და ბრძოლის პირის შეერთებას. რუსეთის ჯარი ცდილობს ხელი შეუშალოს გერმანიის გეგმის განხორციელებას და ლიუბლინ-ხოლომის ხაზს მტრის ხელში გადასვლას.

ჯერ არ ითქმის, რომ ბრძოლა ამ ხაზზე დამთავრებული იყოს, მაგრამ უნდა ველოდეთ, რომ ლიუბლინ-ხოლომის ბედი ამ მოკლე ხანში გამოირკვევა.

ო ვ ი

(პეტ. დებ. საავტროსავან).

კამპანის ასპარეზი.

თბილისი. 23 ივნისი. კავკასიის ჯარის შტაბისავან. 21 ივნისს ზღვის ნაპირა რაონში სროლა მძებოდა. ჩვენმა მოტორიანმა ნავმა ოსმალების იალქანი ჩასძრა. შაჰიან-დარის ქედ-დან სამხრეთით ჩვენი ჯარი ოსმალებთან ქვეითა ჯახსა და ორ საფართო ისკიდრონს შეეჯახა, რომელნიც შეიარაღებული იყვნენ ხაზი ბახნებით და ტყვისმგვრველებით, ოსმალებმა დღის ზარალით უკან დაიხიეს. ახლათიდა დასავლეთით ოსმალები სცდილობდნენ იერიში მოეტანათ მოდარაჯე რახზე, მაგრამ მათმა ცდამ უნაყოფოდ ჩაიარა. დანარჩენ ფრონტზე ცვლილება არ მომხდარა.

ალმოსავლითის ასპარეზი.

პეტროგრადი. 23 ივნისი. მთავარი სარდლის ოფიციალური მოხსენება. მურავიოვ-შავლის რაონში, ნემანის დასავლეთით, ნარევის ფრონტზე და ვისლის მარცხენა ნაპარზე არსებითი ცვლილება არ მომხდარა. იშვიათი ცეცხლია. ხანგამოშვებით ხდება შეჯახება, განსაკუთრებით

რი ცნობა საზღვაო შტაბისა: იტალიელთა დარეაბლებმა წარსულ დამით ყუმბარები დაუშინა და ძლიერ დაზიანა „სტამბლიმენტ-ტენიკოს“ გემთ საშენებელი ტრისტში. დირიჟაბლი უვნებლად დაბრუნდა.

რომი. 22 ივნისი. მთავარ ბანაკის ცნობა. გრძელდებოდა საარტილერიო სროლა მალბორგეტისა და პრედელის სიმაგრეებისაკენ. კარგა ვითარება შეტევა ვარსიკოს მალბოზე. გუშინ იტალიელებმა 400 დაატყვევეს წარსულ დამით იტალიელთა დარეაბლებმა ავსტრიელთა ბანაკს დაუშინეს ტომბროლი; აგრეთვე დარანბერგ — პრავიანის რეინის გზის კვანძს, დაზიანეს რეინის გზის დიანდგი და საღარი პრავიანში. დირიჟაბლებმა მარწინაოდმდევის არტალერიამ ზარბაზნები დაუშინა, მაგრამ ვერა დააკლო რა.

დარდანელი.

ლონდონი. 23 ივნ. დარდანელის ოპერაციების შესახებ ოფიციალური ცნობა. 17 ივნ. დღის ორ საათზე მტერი შეეცადა დაკარგულ პოზიციების უკან დაბრუნებას კრითის დასავლეთით: ის დამზარალი ტელის პირიდან დაიძრა და მიუხედავად ჩვენი არტილერიის მიერ მიყენებულ დიდი ზიანისა ჩვენ სანგრებს დაუხლოვდა 40 იარდით. აქედან იტერი აღარ დაბრუნებულა უკან. დღის განმავლობაში ოსმალინი მრავალჯერ შეეცადნენ იერიშის მოტანას: ჩვენმა ჯარმა ორჯერ დაიბნა უკან, აღიონზე ჩვენ დავიბრუნეთ უკან ჩვენი სანგრები. დღის ექვსის ნახევარზე 2000 ოსმალი დავმარცხეთ კრითითთან. ოსმალითა დანაკლისი დამზარალ დღევში 2000 კაცს უდრის. 17 ივნ. დღის ცხრა საათზე ოსმალინი, ყუმბარებითა შეარაღებულნი, იგვ შეეცადნენ იერიშის მოტანას. გერკასებმა იერიში მოიგერეს. რადესაც ოსმალოებმა იერიში განახლეს, ოსმალითა მთენი ნახევარი ბათალიონი ამოეწყვიტეთ, უკანასკნელი იერიშიც უშედეგო იყო. დამატებითი ცნობა ავსტრალიის და ახალზელანდიის კორპუსებისავან 17 ივნ. ბრძოლის შესახებ: მძიმე არტილერიის დახმარებით ოსმალოებმა იერიში მოიტანეს. მტერი ამისთანავე ხელით სასროლ ყუმბარებს ხმარობდა, რამდენიმე ჯარისკაცი ჩვენ სანგრებამდის მოვიდა, მაგრამ მყისვე ამოეწყვიტეთ. დღის ორ საათზე მტერი შედრკა და უკან დაიხია, ადგილზე დასტოვა მრავალი მოკლული. ტყვეების სიტყვით იერიშის დროს სამი ბათალიონი ენვერ-შაში თავისი პირადი. განკარგულებით გამოგზავნა, ენვერ 16 ივნ. სანგრებში იმყოფებოდა. ამ დრომდე ოსმალოებს ნაბრძანები ჰქონდათ სანგრებიდან არ გამოსულიყვნენ, რომ ამითი ინგლისელები აქედლებით იერიში მოეტანათ. ენვერმა ეს ბრძანება შეცვალა და ჯარს უბრძანა ავსტრალიელები დაემარცხებინათ.

სოლიფონი. 23 ივნისი. დემიტრის-სარიდან იუწყებიან, რომ 18 ივნისს ოტტოვოსა და პიპერისტის შუა სერესას რაონში, კომიტაჯევი შეეცადნენ საზერძეთის ტერიტორიაზე გადასვლას, მოსახლეურ საღარი

იტალიის ასპარეზი.

რომი. 22 ივნისი. ოფიციალური

ჯოგმა ისინი უკვადეს; მათ ერთი მოუტყეს.

ქრისტიანობა. 22 ივნ. შვეიცარიის მთავრობამ პროტესტ განაცხადა, რომ ინგლისელებმა შეიპყრეს ნორვეგიის წყლებში შედგენილი „პორსისი“ და გერმანიელთა „პალასი“. ორთავე გემი უმაღლესი განათავს სუფილეს, რა წამს ნორვეგიელთა მობრძანებელი გემები გამოჩნდნენ.

გამის ჩაძირვა. ლონდონი, 22 ივნისი. ინგლისელთა გემი „ანგლოკალიფორნიკი“ გაშლილ ზღვაში შეეტაკა გერმანიელთა წყალქვეშა, რომელმაც სროლა აუტყვა. 12 კაცი, მათ შორის კაპიტანიც, მოკლულა, ბევრია დაჭრილი.

შურნალ-გაგათაბიდან.

სტოკოლმში. გერმანიის განხეთქილი იუწყებიან, რომ უწყლოობის გამო გერმანიის ჯარში ავთოყოფობა განხდა. ამიტომ აზრათ აქეთ გერმანიაში ლუდის რეკვიზიცია მოხდინდნენ. ასეთი ზომა უკვე მიღებულია ბავარიაში საიდანაც ყოველკვირა 250 ვაგონი ლუდი, გააქვთ ჯარისათვის.

გერმანიის მდგომარეობა.

ამ დღეებში პეტროგრადში ჩამოვიდა ქინი გ. რომელიც ეს რადენიმე წელიწადი გერმანიაში სტოვრობს; აი რას მოგვითხრობს იგი გერმანიის დღევანდელ მდგომარეობის შესახებ.

„მეზუდგავთ საშხედრო გამარჯვების დიდი ღატუება მინც არ არის გერმანიაში. პერემიშლის რუსებიდან დაკლას თითქმის არავითარი შთაბეჭდილება არ მოუხდენია ხალხზე. ბერლინის ქუჩებზე არც ერთი მანიფესტაცია არ იყო. მხოლოდ მცხოვრებლებმა გამოაფინეს ბაირალები და ისეც არა ყველა ქუჩაში. ამბობდნენ, ქალების დიდხალ კრებამ თავი მოიყარა სასახლის წინ და მოითხოვდნენ ომის შეწყვეტას. ქუჩებში ყოველ-ფეხის ნაბიჯზე შეხვედნით მგლოვიარე ქალებს. და ომიდან დაბრუნებულ, დაჭრილ ბრძენებს. ზაღის მუხრანოვ კრიკი ოქტობრის მატულობს გერმანიაში. უბრალოდ სობა მოითხოვს ტერიტორიის შექმნას, ურომლისათვის მათი აზრით ომს მნიშვნელობა ეკარგება. უმცირესობა მათ რიცხვში, ს. ლ-ში და ზუსათა კრება კავშირები წინააღმდეგნი არიან ტერიტორია

რისი შექმნისა. ბელგიის შესახებ თითქმის ყველანი მისი შემოერთების მომხრეა.

ბერლინში ამბობენ, რომ იმპერატორმა ვილჰელმმა ორჯერ მიმართა ბელგიის მეფეს წვეწყვიტა ბრძოლა და პირდებოდა დანგრეულ ქალაქების აღდგენას. დიდი ფულის (ოქროს) გარდახდას, მაგრამ მეფე ალბერტი ყოველთვის უარზე იდგა. ყველას სურს რუსეთთან ზავის ჩამოგდება. ჩვენ კადვე მეგობრები ვაგვხდებიან: „ო-ო ხშირად ეტყვიან ხოლმე გერმანიელები რუსის ტყვეებს.

რუსეთთან დღე დღეზე მოვიდნენ. ლაპარაკობენ იმპერატორ ვილჰელმის რაღაც ბრძენებაზე, რომლითაც იგი პირდება მახლობელ მომავალში რუსების განდევნას, ვარშავისა და რიგის დაქვრას და „შეშლვ ზავზე მოლაპარაკებას. ამ უკანასკნელ დროს გერმანიელები ძლიერ კარგათ ექცევიან რუსებს.

ამ უკანასკნელ დროს გერმანიელები ძლიერ კარგათ ექცევიან რუსებს. ამ უკანასკნელ დროს გერმანიელები ძლიერ კარგათ ექცევიან რუსებს. ამ უკანასკნელ დროს გერმანიელები ძლიერ კარგათ ექცევიან რუსებს.

ქინი გ. სტუტი რუსის ტყვეების მდგომარეობა გაუზიარებდა და განსაკუთრებულ რეპრესიებს არ ხმარობენ მათ წინააღმდეგ. გერმანიელების სიტყვით რუს-ტყვეების რიცხვი თითქმის 1-თი მილიონს უდრისო. თუ ვინმე კი სძულთ გერმანიელებს, ეს არის ინგლისი და ინგლისელები. ინგლისი გერმანიელებს თავის უმთავრეს და საშიშარ მტრად ეგულებათ, რისთვისაც ინგლისელებს გაცილებით უფრო სასტიკათ ეპყრობიან, ვიდრე ფრანგებსა და რუსებს.

რუსის ჯარი რიცხვით უღვევლი რუსისა და საფრანგისა უწყვეს, რომ რუსის ჯარი კიდევ უწყვეტილი არ არის.

ომა ყველაზე ცუდი გავლენა უფრო ეკონომიური ცხოვრებაზე აქვს. ყველა ქარხნები და ფაბრიკები მუშაობს ომისათვის. ქარხნებში უმე-

ტესად ქალები მხოლოდ 17-45 წ. მამაკაცს ქუჩა? სრულიად არ ხედავთ. ყველა ძაღლის ველზეა გაყვანილი. მიუხედავად სიძვირისა, არავითარი „ბუნ“ არ მომხდარა. გენერლებში მეტრახელოვანი ყველაზე გინდებულა. ამ ბოლო დროს მაკენზენმა (ვაითქვა სახელი). კრონპრინცი ყვესა სძულს და თითოეული ბიუროკრატის უნიკოთა სთვლის. ამბობენ, რომ იმპერატორ ვილჰელმმა მას ჯ.ში თავისუფლად მოქმედების უფლება წაართვა. ვილჰელმი ხშირათ ჩადის ბერლინში, მაგრამ არავითარ სადღესასწაულო დახვედრას მას არუმართავენ. მისი მნავდენი ამბობენ რომ ამ ერთი წლის განმავლობაში ის ძირულ გათერთ და და მოხკდა კიდეც“-ო. (დ.)

ვინ გაიმჯჯვებს?

(შემდეგი. იხ. „სამაზღო“ № 112). ქვეყნიერება მივალგვარ ძალთა საურთიერთშორის, ბრძოლის ასპარეზად და ამ ასპარეზზე ყოველთვის ის იმარჯვებს, ვინ მეტ ძალას გამოიჩინებს: მეტი ძალა გამარჯვებას აღწევს, ხოლო გამარჯვება ახალი უფლების მოპოვება, ან ძველის განმტკიცებას ნიშნავს. აქედინ ძალა შეიქმნის უფლებას? ეს გარდუვლოდ ისტორიული კანონია!

მაგრამ ძალა ხო მრავალევირია? არავე რეჟირო. რომ ძალა მხოლოდ ფიზიკური იყოს: ტუულია კი არ ამბობენ გერმანიელები: „ბოლოს ის გამარჯვებს, ვისაც უფრო მაგარი ნერვები აქვს“; სჩანს ისინი მარტო საომარ არაღს არ ემყარებიან.

არც ის იფიქრო, რომ ბრძოლაში მარტო შიშველ, მაგრამ ნერვიუბი, ანუ უკეთ „სტიკიე სული“ იმარჯვებს! არაოდეს!

„მებრძოლი სული“ ბოლოს და ბოლოს მინც იძულებული ხდება, თუ საბოლოო განარჯვება სურს, მარტო საომარ არაღს უმეობის და ისე გამოვიდეს ბრძოლის ველზე.

ამიტომაც იყო, რომ გერმანიის „მეომარი იმპერიალიზმი“ ორმოცო წლის განმავლობაში სულ ფიზიკური იარაღის შექმნას ცდილობდა, რომ მოწინააღმდეგეს შესაფრათ დახვე-

ცეს. ყვეს არ ქონდა, ბუს გაქონდა“ ასე გამოდის.

მიუხედავთ ყოველივე ამისა ქირს და ლხინს ჩვეულ ქართველი ახალგაზრდას არაოდეს არ ჩამორჩენია. ის ხან გაკეთილებს შოულუმს (თუ) იცა ამის დრო სადა აქვს, ხან სამახურში დგება და ასე წვალებით ეწევა მაცადინობას. ასეთი მაგალითი ვიცო: ერთი ამხანაგი ლაქია არის კლუში (ლოტოს კარტს არიგებს) დამამობით. მიუხედავთ ამისა, ის მინც არ გაუბრბის უნივერსიტეტს და თავის საქმეს შეძლებისა და გვართ პირნათლათ ასრულებს. ზოგს უნივერსიტეტში პრაფესორებს, მაგალითად მოყავთ ქართველო სტუდენტს მაცად ნკობა, და დიდს დახმარებას უწევენ მათ. ჩვენი საზოკადოება კი (დახმარების მიგვირათ) თუ ერთმა სტუდენტმა რაიმე ცუდი ჩაიდინა, აყაყანდებიან და ყველა სტუდენტობაზე გადააქვთ ერთი დაწა შაული. არა, ბატონებო, ამის მიგვირათ სჯობს დახმარება გაუწიოთ თქვენს შვილებს.

— რთი შევიძლიათ დახმარება? როგორ დავხმაროთ მათ? იკითხავთ თქვენ. ჩვენ მათ უნდა დავხმაროთ ისეთი საზოგადოების საშუალებით, როგორც არის უმაღლესი სასწავლებლებში მოსწავლე ახალგაზრდობის დამხმარე საზოგადოება. ასეთ საზოგადოებას კი ხელის შეწყობა უნდა. ვინ უნდა შეუწყოს ხელი ამ საზოგადოებას, ვინ უნდა იყვნენ მისი ქარისუფალინი, ვინ უნდა მიაქციოს ყურადღება მას? ვინ უნდა იყვნენ ამ საზოგადოების წევრები? რა აკვირ-

შეუძლებელი გაქვდა ამიტომ სახელმწიფოსი წესთათხმება—მორიგეობა, ვინა და დევნა აქედან დაიბადა. „როთა“ კავშირით და „სამთა“ შეთანხმებაც.“

თუ ყველას ერთათ ან ერთ-ერთს ჩვენთავანის ბატონობა შეუძლებელია, რამდენიმე ამხანაგმა მინც ერთათ ვიბატონოთოთ, აი აზრი და მნიშვნელობა მათი „კავშირები ბისია“.

მივიდნენ ამ დასკვნამდე კაპიტალისტურათ დაწინაურებული სახელმწიფონი და „მოკავშირეების“ ძებნას შეუდგნენ.

ისტორიულათ გარეშე ბაზარზე ორი დიდი სახელმწიფო—ინგლისი და გერმანია—ერთი მეორეს დაუპირდაპირდა.

ეკონომიურმა განვითარებამ კითხვა ისე დააყენა, რომ გარეშე მსოფლიო ბაზარზე ან „ძველმა ბატონმა“—ინგლისმა კვლავ უნდა იბატონოს, ან და მან ახალ ბატონს—გერმანიის ალაგი უნდა დაუცალოს, ეკონომიური და არა სამხედრო; და აღმოჩნდა, რომ ახალმა ბატონმა—გერმანიამ საქონლის გასაღებაში გადააპარბა ძველ ბატონს—ინგლისს და ახლა მან თავისი ეკონომიური ძლიერება იარაღითაც უნდა დაამტკიცოს.

ბრძოლა ეკონომიური პოლიტიკურ ბრძოლათ გარდაქცა: ასეთია საზოგადო ისტორიის წენი.

მაგრამ ამ ორ მოპირდაპირე სახელმწიფოსთან პოლიტიკურათ და კავშირებული დომონდენ სხვა უკან ჩამორჩენილი სახელმწიფოები, რომლებიც თავთავიანთ ეკონომიურათ დაწინაურებულ წინამძღოლებს კულში გამოუგნა და ისინიც მათთან ერთად გაუშე ბაზარზე მოკალათებას ოცნებობენ. ამნაირათ განდა მეომარ სახელმწიფოთა ორი ბანაკი, ორი ჯკუფი.

პირველი ანუ ძველი ბატონის—ინგლისის მხარეზე დადგენ: რუსეთი, საფრანგეთი, იტალია; ხოლო ახალი ბატონის—გერმანიის მხარეზე არიან: ავსტრია-უნგრეთი, ოსმალეთი. და რადგან ძველი და ახალი ბატონიც, როგორც ზემოთ ვთქვით, „მოკავშირეებს“ ეძებდა, ამიტომ ამ ბატონებსა და ამათ—მათ „მოკავ-

ხმა სტუდენტისა.

(უმაღლესი სასწავლებლებში მოსწავლე ქუთაისის გუბერნიის მცხოვრებ ახალგაზრდობის დამხმარე საზოგადოების დღევანდელი ქრების გამო).

მასხოვს და არაოდეს არ დამავიწყდება ის სიტყვები, რომლითაც მიმართა რუსეთის ერთ-ერთ უნივერსიტეტის რეკტორის თანაშემწემ იმ ქართველ ახალგაზრდას, რომელმაც თხოვა მას დახმარება სწავლის ფულიდან განთავისუფლების სახით:

„რა ქართველს საქმა უმაღლესი სასწავლებელში სწავლა. ეველანი დახმარებას თხოულობთ, რადესაც შეძლება არა გაქვთ, რადთ მოდისათ, იქვე დაწით და სხვა საქმეს მოკავდეთ ხედა, მუდამ ხემ ჩვენ ვერ ვაჩვენებ“-ო.

დიდი საწყენი და გადაჭარბებული ბ-ნ პრაფესორის ასეთი სიტყვები, ვინაიდან, რაც თვით რუსეთში მთხოვრებია, ემოდენას ვერსად ვერ შეხვედნით, მაგრამ სტუდენტთა შორის შემწეობის მთხოვნელი, შედარებით, ქართველი სტუდენტი, რომ მეტია, ამას ვერც ჩვენ დავმალავთ.

ზემოთ მოხსენებულ უნივერსიტეტში ოთხმოცდაათი ქართველი ახალგაზრდა სწავლობდა. ამათგან სწავლის ფულიდან განთავისუფლებასა და ერთდროულ დახმარებას თხოულობდა ოთხმოცდაექსი. ზოგი მათგანი უფასო სადილსაც კი თხოულობდა სტუდენტთა სასადილოში. მე მისი მოწამეცა ვარ, რომ, მაგალითად, ხარკოვის სტუდენტთა სასადილოში, სადაც ათასამდე სტუდენტი სადილობს ხოლმე, ოცდათორმეტ უფასო სადილიდან, ჩემდებრ ქართველებს ეძლევა. არ ვიტყვი, რომ ყვე-

ლა მათგანი მეტს მეტი ღარიბი იყოს, რადგან მე ამის საბუთი არა მაქვს, გარდა სიღარიბის მოწმობისა, რომელსაც დღეს ბრალად უბრალოთ არ გებენ: საკმარისია ითხოვო სიღარიბის მოწმობა, რომ დაუკითხავთ ჩაგაბარო ისეთი მოწმობა, რომელიც როგორც იტყვიან „ქვასაც კი გახეთქს“. სამი შვილის პატრონს ათს შეგძენენ, საკუთარი შემოსავლიანი სახლი, მაშულის და სამკეციან ჯამაგირის მქონეს პროეტარს „გიწოდებენ. დიხ, ბევრი ჩვენთავანი სარგებლობს „სიღარიბის მოწმობით“.

ბევრია ჩვენში კიცხვა-გმოზის ღირსიც, მაგრამ ბევრზე ბევრია ჩვენში ბეჯითი, შრომის მოყვარე, ბიჭზე ბევრია მოწადინებული, რაც შეიძლება მაღე დასრულოს სწავლა და ცოდნით აღპურვილი დაუბრუნდეს თავის კერას, მაგრამ, სწორეთ ამათ ელოდება წინ ის დაბრკოლება, რომელსაც მართლა სიღარიბე და ხელმოკლეობა ჰქვიათ. აუწერელია ასეთი სტუდენტის ყოფა-ცხოვრება!

ისეთ ოთახში, სადაც ერთი ადამიანიც ძლივს მოთავსდება, ოთხი და ხუთი სტუდენტი ცხოვრობს ერთად. ოთახის ფული თუ გაისტუმრეს, ახლა ჩაი-შაქრის ფულს დეძებენ, ამას იშოვიან, ახლა სადილის ფული უნდათ. მაცადინებას დაიწყებენ, მოვა მრეცხავ და ის თხოულობს ფულს. ფხზე არ აცვიათ და ტანზე.

მთელ დღეებს ივაში ატარებენ, რომ ხან ერთ ამხანაგთან ვარძინ და ხან მეორესთან ფული საშოვად, მაგრამ მას რა აქვს, შენ რო მოგ-

ველია ის, ვინც უზრუნველყოფილია, ვისაც შესწევს შეძლება დავხმაროს ღარიბ სტუდენტებს, და ამის შეძლება კი ბევრს შესწევს. თქვენ მეტყვით, შეძლების მქონე ქართველი ძლიერ ცოტათაო. ვსთქვით ეს მართალია, მაგრამ, რატომ გავიწყუებათ, ისიც, რომ ქუთაისის კლუბის სტუდენტების 99 პროც. შეადგენენ ქართველები. ნუ თუ არას გეუბნებათ იქ გატარებული დამეგები და „ოჩოკ 10, 15, 20, 30 მანეთის ძახილი? ეგ, კმარა ბატონებო, ესეც ხომ ტყუილი არ არის. ნუ თუ ორი მანეთის გადახდა წელიწადში კლუბში სიარულზე მეტს სძენდეს წარმოადგენ?

რუსეთის საზოგადოება ბევრად მეტ დახმარებას უწევს ჩვენს სტუდენტებს, ვიდრე ჩვენი; ბევრჯელ დავფიქრებულვარ ამაზე და მიზეზი გარდა მისი ფუქსავატობისა ვერა მომიძებნია.

მაშ, რა არის მიზეზი, რომ ქუთაისის სტუდენტთა საზოგადოებას მხოლოდ 35 წევრი ჰყავს. (ამათგან თოთხმეტი არა ქართველი). სხვებს თავს დავანებებ და სად არიან ის პარები, რომლებიც ვალდებულნი არიან ამ საზოგადოების წევრობის. მე მედველობაში მყავს ისინი, რომელთაც დაუსრულებით უმაღლესი სწავლა, კარგათ იციან, თუ რას წარმოადგენს ქართველი სტუდენტების ცხოვრება რუსეთში. დღეს ისინი თბილ ადგილებზე დამანაკებულან და უზრუნველყოფილი არიან; ნუ თუ აღარ ახსოვთ სტუდენტობა, ნუ თუ მარტო კამინეტრში ჯდობა კმარა?..

ამ საზოგადოების წევრთა სიაში

თქვენ შეხვედებით, ელიგულაშვილს, მოშიაშვილს, რეინაშვილს და იაკობიშვილს, რომელთაც ბოდიშს ვიხიცი კი და უნივერსიტეტის კარებიც არ უნახავთ. ისინი სრულიად უზრუნველყოფილნი არიან, მათ შვილებს არასოდეს არ დასჭირვებია არავისგან დახმარება. სად არიან ვექილები, სად არიან მასწავლებლები, რომელთა პირდაპირ მოვალეობას შეადგენს ამ საზოგადოების წევრობა. ნუ თუ ქუთაისის გუბერნიაში მხოლოდ სამი მასწავლებელია. კიდევ ექიმები, რომლებიც წევრების 1/3 შეადგენენ, თორემ ჩვენი მოწინავე საზოგადოებისათვის შავი ჯვარი უნდა დავგვსვა.

მე გგონია ის ქართველი, რომელიც ათავებს უმაღლეს სასწავლებელს ვალდებულია სამსახურის მოღებისთანავე ჩაეწეროს ამ საზოგადოების წევრათ. ეს საზოგადოება რვა წელიწადი არსებობს, და ნუ თუ ამ რვა წლის განმავლობაში არავის დაუთავებია სწავლა გარდა ალექსანდრე გვიგინეშვილისა. კარგი თუ გინდა უმაღლეს სასწავლებელ დასრულებულგმა ზურგი შეგვაქციეს, სად არიან სხვები? მე ვამბობ ჩვენს ვაქრებზე. ნუ თუ მარტო იმაზე უნდა იზრუნონ თუ როგორ ისარგებლონ დროით და სამ შაურათ ღირებული შაქარი ხუთათ გაყდონ. ეპ, სირცხვილია, სირცხვილი, სხვა რომ არა იყოს რა. თუ რა ზომამდე აღის ქართველების გულგრილობა ამ საზოგადოებისადმი, ამას გვიჩვენებს შემდეგი.

19 ივნისისთვის ამ საზოგადოებას დანიშნული ჰქონდა საზოგადო

